

1. Zgodnie z art. 9 ustawy z 7 października 1999 r. o języku polskim, język polski jest językiem nauczania oraz językiem egzaminów i prac dyplomowych w szkołach publicznych i niepublicznych wszystkich typów oraz w placówkach oświatowych i innych instytucjach edukacyjnych, chyba że przepisy szczególne stanowią inaczej.

Czy Prezes Urzędu uzna szkołę publiczną, niepubliczną, placówkę oświatową lub inną instytucję edukacyjną działającą w systemie edukacji Rzeczypospolitej Polskiej, za organizację właściwą w zakresie nauczania i oceny biegłości języka polskiego (zwykłego) w rozumieniu p. ADR.OPS.B.029?

ADR.OPS.B.029 lit. f wskazuje, że obowiązek udostępnienia kursów językowych, aby utrzymać wymagany poziom biegłości językowej personelu ciąży na zarządzającym lotniskiem. W związku z powyższym, zarządzający lotniskiem, celem zapewnienia odpowiedniego szkolenia dla swojego personelu, zapewnia, by w przypadku gdy nie przeprowadza tych szkoleń w ramach własnej struktury, zlecone czynności, zgodnie z ADR.OR.D.010 usługi spełniały stosowne wymagania. Zgodnie z lit. b ADR.OR.D.010 organizacja otrzymująca takie zlecenie działa na mocy zatwierdzenia udzielonego przez operatora lotniska i pod jego nadzorem. Takie zlecenie powinno spełniać AMC1 ADR.OD.D.010. Dodatkowo, w przypadku wątpliwości zarządzającego lotniskiem co do możliwości zlecenia szkoleń GM1 ADR.OR.D.010 w lit. a bezpośrednio wskazuje, że czynności zlecone mogą obejmować szkolenia.

Po przeprowadzeniu przez operatora lotniska wszelkich działań wymaganych ADR.OR.D.010, to właśnie operator lotniska uznaje szkołę publiczną, niepubliczną, placówkę oświatową lub inną instytucję edukacyjną działającą w systemie edukacji Rzeczypospolitej Polskiej, za organizację właściwą w zakresie nauczania i oceny biegłości języka polskiego (zwykłego) w rozumieniu p. ADR.OPS.B.029, a nie Prezes Urzędu. Prezes Urzędu w ramach prowadzenia nadzoru bieżącego powinien mieć zapewniony dostęp do organizacji otrzymującej zlecenie od operatora lotniska. AMC1 ADR.OPS.B.029(f) wskazuje natomiast jedynie co powinno obejmować szkolenie.

2. Zgodnie z p. ADR.OPS.B.029 biegłość językową wykazuje się za pomocą certyfikatu wydanego przez organizację, która przeprowadziła ocenę, potwierdzającego znajomość języka lub języków, poziom lub poziomy biegłości oraz zawierającego datę przeprowadzenia oceny.

Czy w ocenie Prezesa Urzędu dyplom ukończenia przez obywatela polskiego szkoły podstawowej, szkoły ponadpodstawowej, szkoły ponadgimnazjalnej, świadectwo dojrzałości lub dyplom ukończenia studiów wyższych wystawione przez placówki działające w systemie edukacji Rzeczypospolitej Polskiej, jest wystarczający do wykazania, iż osoba wykazuje biegłość językową w zakresie zwykłego języka (plain language) na poziomie eksperckim?

ADR.OPS.B.029 określa wymagania dla biegłości językowej języków wykorzystywanych na lotnisku do celów łączności radiowej z organem służb ruchu lotniczego danego lotniska. Kandydat musi wykazać się umiejętnościami:

- (1) skutecznego porozumiewania się w formie wyłącznie głosowej oraz w kontaktach osobistych;
- (2) precyzyjnego i zrozumiałego porozumiewania się w zakresie tematów ogólnych i związanych z pracą;
- (3) wykorzystywania właściwych metod komunikowania się do wymiany komunikatów oraz rozpoznawania i wyjaśniania nieporozumień w kontekście ogólnym lub związanym z pracą;
- (4) skutecznego i stosunkowo łatwego radzenia sobie z wyzwaniem językowymi powstałymi w wyniku komplikacji lub nieoczekiwanego obrotu zdarzeń, które występują w rutynowych sytuacjach w pracy, lub z zadaniami komunikacyjnymi, które już zna;
- (5) używania dialektu lub akcentu zrozumiałego dla środowiska lotniczego.

Zarządzający lotniskiem udostępnia kursy językowe zgodnie z ADR.OPS.B.029 lit. f, a AMC1 ADR.OPS.B.029(f) określa co szkolenie językowe powinno obejmować. Prezes Urzędu nie ocenia, czy dyplom ukończenia przez obywatela polskiego szkoły podstawowej, szkoły ponadpodstawowej, szkoły ponadgimnazjalnej, świadectwo dojrzałości lub dyplom ukończenia studiów wyższych wystawione przez placówki działające w systemie edukacji Rzeczypospolitej Polskiej, jest wystarczający do wykazania, iż osoba wykazuje biegłość językową w zakresie zwykłego języka (plain language) na poziomie eksperckim. Prezes Urzędu w procesie oceny biegłości językowej będzie oceniał, jaki poziom biegłości językowej demonstruje kandydat podczas egzaminu państwowego.

3. Zgodnie z art. 11a ustawy z 7 października 1999 r. o języku polskim, cudzoziemiec lub obywatel polski na stałe zamieszkały za granicą może uzyskać urzędowe poświadczenie znajomości języka polskiego jako obcego na jednym z sześciu poziomów biegłości językowej: A1, A2, B1, B2, C1 i C2, po zdaniu egzaminu z języka polskiego jako obcego przed podmiotem uprawnionym przez ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego i nauki do organizowania egzaminu na określonym poziomie biegłości językowej. Urzędowym poświadczeniem znajomości języka polskiego jako obcego jest certyfikat znajomości języka polskiego, zwany dalej „certyfikatem”, wydawany przez Państwową Komisję do spraw Poświadczania Znajomości Języka Polskiego jako Obcego.

Czy Prezes Urzędu uzna tak udokumentowaną biegłość języka polskiego, w odniesieniu do języka zwykłego, dla cudzoziemca lub obywatela polski na stałe zamieszkałego za granicą, za zgodną z przepisami ADR.OPS.B.029?

Jw.

4. Zgodnie z art. 11a ustawy z 7 października 1999 r. o języku polskim, cudzoziemiec lub obywatel polski na stałe zamieszkały za granicą, będący absolwentem szkoły wyższej, który ukończył studia w języku polskim, albo szkoły ponadgimnazjalnej lub szkoły ponadpodstawowej, który posiada świadectwo dojrzałości, działających w systemie edukacji Rzeczypospolitej Polskiej, po złożeniu wniosku i uiszczeniu opłaty za wydanie certyfikatu otrzymuje certyfikat bez konieczności zdawania egzaminu.

Czy Prezes Urzędu uzna tak udokumentowaną biegłość języka polskiego, w odniesieniu do języka zwykłego, dla cudzoziemca lub obywatela polski na stałe zamieszkałego za granicą, za zgodną z przepisami ADR.OPS.B.029?

Jw.

5. Czy w przypadku, gdy zarządzający lotniskiem uzyska odstępstwo od wymogu stosowania przez personel lotniska języka angielskiego do celów łączności radiowej z organem służb ruchu lotniczego, Prezes Urzędu będzie prowadził ocenę biegłości języka polskiego dla personelu służb kontroli lotniska (ATC), jako warunku koniecznego do zapewnienia bezpiecznej i zrozumiałej komunikacji z personelem lotniska wykonującym zadania w polu manewrowym lotniska?

Czy procedura oceny biegłości języka polskiego dla personelu ATC i służb lotniskowych będzie oparta na tych samych kryteriach i metodach oceny?

Obowiązek posiadania uprawnienia uzupełniającego w zakresie języka polskiego dla (praktykantów) kontrolerów ruchu lotniczego wynika z rozporządzenia MliB w sprawie licencji i świadectw kwalifikacji personelu służb ruchu lotniczego.

Zgodnie z przepisami ww. rozporządzenia oraz rozporządzenia Komisji (UE) 2015/340 istnieją dwa sposoby wykazania się znajomością języka polskiego przez (praktykantów) kontrolerów ruchu lotniczego i uzyskania przez nich wpisu uprawnienia uzupełniającego w zakresie języka polskiego do licencji (praktykanta) kontrolera:

- 1) wykazanie się biegłością językową co najmniej na poziomie 4 operacyjnym podczas oceny biegłości językowej przy wykorzystaniu metody zatwierdzonej przez Prezesa ULC (test KSEJ);
- 2) posiadanie świadectwa dojrzałości, po zdaniu egzaminu maturalnego w języku polskim oraz wykazaniu się w trakcie oceny końcowej po szkoleniu wstępnym biegłością językową na poziomie 6 biegłym w zakresie frazeologii lotniczej i zrozumiałej komunikacji (UWAGA: **dotyczy wyłącznie poziomu 6**).

Należy wskazać, że kontrolerzy ruchu lotniczego w ramach szkolenia wstępnego odbywają szkolenie m. in. w zakresie frazeologii lotniczej w języku polskim i angielskim.

6. Zgodnie z AMC1 ADR.OR.D.017(h) „**Operator lotniska powinien wyznaczyć instruktorów i egzaminatorów**, którzy mają realizować programy szkolenia i sprawdzania umiejętności. Wyznaczony personel **może także obejmować zatrudnionych na umowę zlecenie** instruktorów lub organizacje do prowadzenia zajęć z pojedynczych przedmiotów (...). **Niezależnie od wybranego rozwiązania, operator lotniska pozostaje odpowiedzialny za prawidłową realizację programu szkolenia i programu sprawdzania umiejętności w sposób spójny oraz zgodnie z odpowiednimi procedurami i normami ustanowionymi przez operatora lotniska**”, zgodnie z ADR.OR.D.010:
 - a) „Zlecone czynności obejmują wszystkie czynności objęte zakresem działania operatora lotniska zgodnie z warunkami certyfikatu wykonywane przez inne organizacje, które albo same są certyfikowane do wykonywania tego typu czynności **albo – w przypadku braku odpowiedniej certyfikacji – działają na mocy zatwierdzenia od operatora lotniska.**”
 - b) „W przypadku, gdy operator lotniska zleca prowadzenie części swojej działalności organizacji, która sama nie jest do tego certyfikowana zgodnie z przepisami niniejszej części, **organizacja otrzymująca zlecenie działa na mocy zatwierdzenia udzielonego przez operatora lotniska i pod jego nadzorem.**”
- zgodnie z AMC1 ADR.OR.D.010 lit. d): „**Operator lotniska powinien zapewnić**, aby organizacja, której zleca się czynności posiadała, w razie potrzeby, niezbędne upoważnienia, deklaracje lub zatwierdzenia, dysponowała odpowiednimi środkami i posiadała kompetencje do wykonania zadania. **W tym celu, powinien być przeprowadzony wcześniejszy audyt strony objętej umową, aby zapewnić, że spełnia ona obowiązujące wymagania oraz wymagania określone przez samego operatora lotniska**”.

Czy Prezes Urzędu potwierdza, że zgodnie z ADR.OR.D.010 lit. b) jest certyfikowany do realizowania programów szkolenia i sprawdzianów umiejętności z biegłości języka polskiego i angielskiego dla personelu lotnisk? Jeżeli tak, proszę o przedstawienie dokumentacji potwierdzającej spełnienie wymagań z ADR.OR.D.017 i ADR.OPS.B.029.

Należy rozróżnić kwestie zapewniania szkoleń w ramach własnych struktur od kwestii prowadzenia ocen z biegłości językowej. Zgodnie z ADR.OR.D.017 operator lotniska ustanawia i wdraża program szkolenia dla personelu zaangażowanego w użytkowanie i obsługę techniczną lotniska. Wymagania dla instruktorów, egzaminatorów i prowadzenia sprawdzianów umiejętności jest określona w szeregu AMC do przepisu ADR.OR.D.017. Zgodnie z ADR.OPS.B.029 operator lotniska udostępnia kursy językowe, by utrzymać wymagany poziom biegłości językowej personelu. Wymagania dla egzaminatorów oceniających biegłość językową zostały określone w AMC3 ADR.OPS.B.029(e), a nie w ADR.OR.D.017. Co więcej przepisy rozporządzenia (UE) 139/2014 nie wskazują, że obowiązek prowadzenia ocen biegłości językowej należy do zarządzającego lotniskiem, poprzez dowolną organizację, której kryteria dopuszczalności zostały określone w AMC4 ADR.OPS.B.029(e). Prowadzenie ocen biegłości językowej nie będzie zatem czynnością zleconą w rozumieniu ADR.OR.C.010.

Pytania dotyczące ogólnych umiejętności językowych:

1. Czy Zarządzający lotniskiem może zostać uznany za organizację uprawnioną do przeprowadzania szkolenia/oceny biegłości językowej (spełniając warunki ADR.OPS.B.029)

Zarządzający lotniskiem może zostać uznany za organizację uprawnioną do przeprowadzenia szkoleń. Zgodnie z ADR.OPS.B.029 jest to obowiązek dla operatora lotniska, aby udostępniać kursy językowe, by utrzymać wymagany poziom biegłości językowej personelu. I może to odbywać się na zasadzie czynności zleconej.

Ocenę biegłości językowej będzie prowadził Prezes Urzędu.

2. Czy Urząd przewiduje określenie wytycznych/standaryzacji dla wszystkich lotnisk w zakresie przygotowania dokumentacji związanej z oceną biegłości językowej dla języka polskiego oraz dla języka angielskiego?

3.

Mając na uwadze, że to Prezes Urzędu będzie przeprowadzał oceny biegłości językowej, wytyczne w zakresie przygotowania takiej dokumentacji nie będą konieczne. Kandydat po zakończonym egzaminie otrzyma certyfikat z określonym poziomem biegłości językowej.

Szkolenia w ramach umiejętności lotniskowych

1. Czy szkolenia/oceny biegłości językowej z języka polskiego w zakresie stosowania standardowej frazeologii lotniczej / radiotelefonicznej mogą być prowadzone w oparciu o program szkolenia Zarządzającego w zakresie poruszania się po terenie lotniska w PML. Szkolenia tak. Oceny biegłości językowej będzie prowadził Prezes Urzędu.
2. Czy upoważnienia do prowadzenia pojazdów w polu manewrowym lotniska wydane bez wykazania biegłości kandydata w odniesieniu do języka polskiego do 7 stycznia 2023 r. zachowują swoją ważność na okres, na jaki zostały wydane?

(h) Operator lotniska może wydawać upoważnienie osobie, która nie wykazała zgodności z lit. (a) i (b), do dnia:

(1) 7 stycznia 2026 r. w odniesieniu do języka angielskiego;

(2) 7 stycznia 2023 r. w odniesieniu do każdego języka innego niż angielski.

Upoważnienia zachowują swoją ważność do 7 stycznia 2023 r. w odniesieniu do języka polskiego i do 7 stycznia 2026 r. w odniesieniu do języka angielskiego.

Wymagania dla instruktorów/egzaminatorów:

1. Jakie szkolenia/kwalifikacje są uznawane za wystarczające dla instruktorów/egzaminatorów prowadzących szkolenia/egzaminy z biegłości językowej - czy wymagane jest jakieś specyficzne wykształcenie – np. studia polonistyczne? Jeśli wymagane to jakie?

Ocenę biegłości językowej będzie prowadził Prezes Urzędu, a wymagania dla egzaminatorów zostały określone w AMC3 ADR.OPS.B.029(e). W związku z brakiem określonych wymagań dla instruktorów prowadzących kursy językowe, o których mowa w ADR.OPS.B.029 lit. f, zarządzający lotniskiem określa wymagania dla instruktorów.

2. Czy doświadczenie w obszarze funkcjonowania lotniskowych służb operacyjnych, a także kwalifikacje potwierdzające umiejętność korzystania z odpowiednich technik instruktażowych oraz przeprowadzania testów i sprawdzianów (np. kurs pedagogiczny dla instruktorów praktycznej nauki zawodu lub szkolenie „train the trainers”) można uznać za wystarczające do

prowadzenia szkoleń i egzaminów z biegłości językowej w zakresie porozumiewania się przy użyciu standardowej frazeologii radiotelefonicznej? Jakie doświadczenie należy uznać za minimalne dla instruktorów/egzaminatorów – specjalistów lotniczych w zakresie nauczania/oceny biegłości językowej?

Ocenę biegłości językowej będzie prowadził Prezes Urzędu, a wymagania dla egzaminatorów zostały określone w AMC3 ADR.OPS.B.029(e). W związku z brakiem określonych wymagań dla instruktorów prowadzących kursy językowe, o których mowa w ADR.OPS.B.029 lit. f, zarządzający lotniskiem określa wymagania dla instruktorów.